C/ TOSSAL, 8 - 46702 GANDIA
E-mail: catadreanoguera@uv.es

GEN 2025. Nº 1

OBSERVATORI TERRITORIAL DE GANDIA

PRESENTACIÓ

Càtedra de Pensament Territorial
Joan Noguera

En aquest número...

Saluda de l'alcalde de Gandia	2
Càtedra en homenatge al professor Joan Noguera	3
Els observatoris territorials com a eines de gestió	4
La utilitat de la ferramenta i el públic objectiu	5
L'estructuració del sistema d'indicadors	6
Llistat d'Indicadors i alineació als ODS	7
Dades ràpides i contingut d'indicadors	8
NEWSLETTER nº 1 (social-econòmic-ambiental)	13
Fonts i metodologia	19

Saluda de l'alcalde de Gandia

Ja fa més de quaranta anys, amb el naixement de la Universitat d'Estiu de Gandia, els primers dirigents de les noves administracions plenament democràtiques aspiraren a reeditar la capitalitat de la Gandia universitària que va enlluernar, el 1547, la primera universitat jesuítica del món.

Ara, novament, la nostra capitalitat projecta el futur i marca el camí amb la creació de la Càtedra de Pensament Territorial Joan Noguera, la qual ens enriqueix com a capital universitària que som des de fa segles i com a exemple per a altres ciutats.

Una vegada més, l'Ajuntament de Gandia i la Universitat de València estrenyem llaços i caminem de la mà per un futur compartit. Perquè construir el futur des del coneixement, continuar apostant pel nostre territori amb renovades forces, és la garantia de seguir avançant junts.

Esta Càtedra es concep com un espai d'anàlisi i reflexió d'avantguarda que vol contribuir a ser un destacat recurs d'informació on s'elaboraran informes al voltant d'indicadors socioeconòmics sobre Gandia, La Safor i les Comarques Centrals Valencianes, perquè aquells que prenem decisions puguem encertar, escoltant als que més saben per abordar el nostre present i futur. Perquè Gandia la fem i la construïm entre totes i tots, sempre des del diàleg i el consens. Perquè necessitem aspirar a un ànim disposat a escoltar, a aprendre, a pensar junts per construir un futur en el present. Perquè el futur és ara.

Continuarem treballant la capitalitat i el lideratge de la nostra ciutat, des de l'empresa col·lectiva d'aquella primera universitat jesuítica mitjançant esta Càtedra dedicada al gandià Joan Noguera, amb el desig compartit d'honorar la memòria d'este fill il·lustre de Gandia. Per ell, seguirem treballant, juntament amb la Universitat de València, per la ciutat que som i volem ser, sempre mirant avant.

José Manuel Prieto Part
Alcalde de Gandia
President del Consorci Comarques Centrals Valencianes

Càtedra en homenatge al professor Joan Noguera

LA UNIVERSITAT RET HOMENATGE AL PROFESSOR DE GEOGRAFIA JOAN NOGUERA AMB UNA CÀTEDRA DE D'INVESTIGACIÓ QUE PORTA EL SEU NOM

La Universitat de València i l'Ajuntament de Gandia reten homenatge a la figura del professor Joan Noguera amb la creació d'una Càtedra de pensament territorial que porta el seu nom. D'aquesta manera la UV i l'Ajuntament amplien les seues relacions des de ja fa més de 4 dècades, amb una Càtedra que es concep com un espai d'anàlisi i reflexió d'ampli espectre, orientada al foment de les activitats universitàries a la ciutat; per a contribuir amb les seues aportacions, de manera solidària i intel·ligent, al necessari progrés de Gandia, la comarca de La Safor i les Comarques Centrals Valencianes.

La Càtedra, a més, vol fer un reconeixement a la figura del professor Noguera i a la seua passió per la seua terra i que s'inscriu en l'interès compartit pels promotors d'avançar cap a la construcció del Campus de Gandia de la Universitat de València. En ple segle XXI, és necessari un espai d'anàlisi i reflexió d'avantguarda que ajude a definir el rumb d'un territori marcat per la seua història i vigència cultural, la modernitat i la seua competitivitat.

Joan Noguera Tur (Gandia, 1968-2021), va ser professor titular del Departament de Geografia de la Universitat de València i director de l'Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local (IIDL) entre els anys 2012 i 2018. Noguera també va contribuir a consolidar el Centre Internacional de Gandia de la Universitat de València (CIG-UV), del qual va ser subdirector entre 2008 i 2012. Així mateix, va ser secretari del Departament de Geografia de la mateixa universitat entre els anys 2006 i 2008.

La direcció de la Càtedra ha recaigut en els professors Joan del Alcàzar i Adrià Ferrandis, tots dos molt vinculats tant a la figura de Noguera com a la ciutat de Gandia. Més informació punxant a: https://www.uv.es/catedra-pensamiento-territorial/es/catedra-pensamiento-territorial-joan-noguera.html

Els observatoris territorials com a eines de gestió

En un món cada vegada més interconnectat i complex, la presa de decisions informades és crucial per al desenvolupament sostenible i el benestar de les societats. La creació d'un observatori d'indicadors socials, econòmics i mediambientals d'escala municipal (amb la vocació que el més aviat possible siga d'àmbit comarcal), es presenta com una eina essencial per a aconseguir aquests objectius. Les principals raons que justifiquen la seua necessitat són:

1. Monitoratge integral pensat per al desenvolupament: Permet el seguiment continu i sistemàtic de diversos indicadors que reflecteixen la realitat social, econòmica i mediambiental del territori. Facilita la identificació de tendències, fortaleses i debilitats, proporcionant una visió integrada del desenvolupament local.

2. Presa de decisions basada en l'evidència: La recopilació i l'anàlisi de dades actualitzades permet als responsables polítics, gestors públics i privats, prendre decisions acurades.

3. Transparència i rendició de comptes: Promou la transparència en posar a la disposició informació rellevant sobre l'estat i evolució del seu entorn, fomentant la confiança social.

4. Identificació de Problemes i Oportunitats: És possible detectar problemes emergents i àrees d'oportunitat que requereixen l'atenció prioritària que permeten respostes proactives i d'implementació de mesures preventives i correctores.

5. Avaluació de polítiques i programes: Facilita l'avaluació contínua de les polítiques i programes en marxa, mesurant el seu impacte i l'eficàcia.

6. Foment de la col·laboració i la coordinació: Promou la col·laboració entre diferents nivells de govern, institucions i actors socials. Això enforteix la coordinació i la coherència en la implementació d'estratègies municipals i comarcals.

7. Educació i sensibilització: La difusió d'informació a través d'indicadors contribueix a l'educació i a la sensibilització de la població sobre temes clau com és el canvi climàtic, la desigualtat social i el desenvolupament econòmic sostenible. Això fomenta una ciutadania més informada i compromesa.

8. Planificació estratègica com a factor d'atracció de les inversions: Les dades són fonamentals per a la planificació estratègica a llarg termini. Permeten establir metes realistes, dissenyar estratègies efectives i monitorar el seu progrés al llarg del temps.

La utilitat de la ferramenta i el públic objectiu

Per dur a terme aquest projecte, és molt important reconèixer i identificar les tècniques i les eines que es troben a disposició de l'equip investigador. Per això, s'identifiquen dos camps o nivells d'estudi que es troben clarament diferenciats:

1) Mètodes estadístics de tipus quantitatiu (descriptius). Tant de fonts primàries com secundàries.
2) Plantejaments de tipus qualitatiu (per exemple, l'ús d'enquestes o entrevistes a experts).

D'igual manera, els models d'investigació poden presentar diverses limitacions. Una de les més importants, és la limitació temporal per a desenvolupar un estudi d'aquest abast i naturalesa. Per exemple, existeix una important dispersió de la informació, on les sèries temporals a vegades són insuficients en el temps per a disposar d'una correcta avaluació.

El model de recerca i d'extracció de dades, depèn en gran mesura de l'accés i disposició de les fonts d'informació de base externa:

- Portal de dades l'Ajuntament de Gandia
- INE
- PECV
- ARGOS
- IDEVGVA
- Altres fonts estadístiques.

PÚBLIC DIRIGIT DE L'OBSERVATORI

MANCOMUNITAT DE MUNICIPIS DE LA SAFOR
AJUNTAMENTS DE LA SAFOR
AJUNTAMENT DE GANDIA (REGIDORIES)
CONSELLS I ALTRES ÒRGANS CONSULTIUS

- ❑ Consell Agrari.
- ❑ Consell Animalista de Gandia.
- ❑ Consell Assessor de l'Arbratge.
- ❑ Consell Consultiu de l'Habitatge.
- ❑ Consell de Formació Professional.
- ❑ Consell de les Dones.
- ❑ Consell de Participació Ciutadana.
- ❑ Consell Econòmic i Social.
- ❑ Consell Escolar Municipal.
- ❑ Consell local de Comerç.
- ❑ Consell Sectorial de Benestar Social.
- ❑ Consell Sectorial de la Gent Major.
- ❑ Consell Sectorial LGTBI.
- ❑ Fòrum 21.
- ❑ ASSOCIACIONS:
  - Juntes de districte i associacions de veïns.
  - Culturals.
  - Mediambientals.
  - Esportives (clubs).
  - Festives.
  - Econòmiques i empresarials.
  - Juvenils.
  - Gent major.
  - Altres organitzacions que es poden sumar.

- ❑ Comissió delegada del ple de gestió del territori, urbanisme i serveis urbans.
- ❑ Comissió delegada del ple de polítiques socials, salut, drets de ciutadania i esports.
- ❑ Comissió delegada del ple de cultura i polítiques educatives i festives.

L'estructuració del sistema d'indicadors

INDICADORS AVALUABLES

A partir de les subscripcions a bases de dades especialitzades, l'objectiu és oferir en obert totes les dades estadístiques públiques i oficials actualitzades a través d'una pàgina Web operativa.

L'accés a les dades es sustenta en una plataforma en núvol que de manera gràfica i interactiva monitoritza els principals indicadors socioeconòmics de Gandia (i esperem que prompte a la comarca de La Safor).

D'aquesta manera s'obté una sèrie d'informes territorials i temàtics que ofereixen o faciliten la reutilització de dades públiques sobre:

- Indicadors del pressupost municipal i les seues liquidacions.
- Origen d'ingressos liquidats per cada ajuntament i del grup.
- Destinació de despeses liquidades per cada ajuntament i del grup.
- El nombre d'empreses, treballadors i autònoms per sectors d'activitat.
- La renda i activitat econòmica.
- El nivell d'atur per sexe i edat.
- Contractacions per sexe i activitat.
- Actius afiliats a la Seguretat Social.
- L'envelliment de la població.
- Els naixements i defuncions.
- L'evolució de la població.
- L'estructura demogràfica de la població.
- El cost de prestació dels serveis públics locals.

01. Dades Bàsiques dels municipis: Quadre de comandament mitjançant el qual i a través d'un selector desplegable es facilita l'accés simple i directe a les dades d'escala municipal, possibilitant la realització de consultes, descàrregues interactives a partir de mapes, facilitant així la reutilització de les dades públiques disponibles en l'escala local.

1. Demografia.
2. Mercat de Treball.
3. Renda-Activitat Econòmica.
4. Pressuposts Municipals.

02. Informes: Permet generar a demanda informes temàtics i en línia per a cadascun de les temàtiques disponibles: social i econòmic, d'estructura productiva, contractes i d'atur, pressupostos liquidats.

L'explorador de dades serà una eina interactiva que permet la realització de diferents consultes amb la generació de taules, mapes, gràfics i piràmides de població. Totes les dades i d'imatge són reutilitzables i poden exportar-se als formats més habituals, inclòs els mapes que podran ser editables i exportables.

03. Turisme a partir de telefonia mòbil: Eina que permet conèixer mensualment a la ciutat, província, CCAA, l'origen dels turistes.

Llistat d'indicadors i alineació als ODS

INDICADORS SOCIALS

Nº	TEMÀTICA-CATEGORIA	ODS
1	DEMOGRAFIA 1. Població total 2. % Població estrangera 3. Edat mitja de la població 4. % pobl. major 65 anys 5. % pobl. menor 16 anys 6. Creixement natural 7. Variació de la població 8. Variació de la població (%) 9. Taxa de natalitat	
7	SEGURETAT CIUTADANA 30. Infraccions penals 31. Taxa d'infraccions penals	

INDICADORS ECONÒMICS

Nº	TEMÀTICA-CATEGORIA	ODS
2	MERCAT DE TREBALL 10. Mercat de treball (Contractes i població ocupada) 11. Població aturada 12. Taxa d'atur	
3	ESTRUCTURA PRODUCTIVA 13. Població empleada 14. Població empleada autònoma 15. Empreses inscrites en la TTSS 16. Empreses DIRCE	
4	RENDA I ACTIVITAT ECONÒMICA 17. Renda disponible 18. Renda mitja 19. Renda bruta 20. Turismes 21. Vehicles matriculats 22. Immobles 23. Transaccions immobiliàries	
5	POBLACIÓ EMPLEADA EN SERVEIS TURÍSTICS 24. Agrupacions segons CNAE.	
6	PRESSUPOSTOS MUNICIPALS 24. Ingressos-despeses 25. Recaptació per habitant 26. Pressió fiscal per habitant 27. Endeutament per habitant 28. Inversió per habitant	
9	SECTOR TURÍSTIC (ESPECÍFIC) 37. Oferta bàsica 38. Arribada regular de de turistes i procedència 39. Apartaments (reglada i P2P) 40. Ocupació turística	

INDICADORS TERRITORI I MEDI AMBIENT

Nº	TEMÀTICA-CATEGORIA	ODS
8	TERRITORI (ampliables en funció de les disponibilitats i fonts d'informació). 32. Cobertura del sòl 33. Planejament urbanístic 34. Residus 35. Aigua 36. Banderes blaves	

Dades ràpides i contingut d'indicadors

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 1. DEMOGRAFIA-POBLACIÓ.

Població total	80.095 persones*	Variació anual: 2,7%
Període:	Anual 2024	
Font:	INE, Cens de Població Anual. Padró Municipal.	
El Cens de Població Anual mostra la xifra oficial de la població resident a 1 de gener de cada any. El Padró Municipal mostra la xifra de persones empadronades a 1 de gener de cada any.		

Percentatge de població estrangera	23,5%	Variació anual: 7,8%
Període:	Anual 2024	
Font:	INE, Cens de Població Anual des de 2021. INE, Padró Municipal.	
Càlcul:	(població estrangera / població total)*100	
Percentatge d'estrangers sobre el total de la població.		

Edat mitja de la població	42,9%	Variació anual: 0,0%
Període:	Anual 2022	
Font:	INE, Distribució de la renda de les llars.	
Promedi de les edats de la població al territori.		

Percentatge de la població > 65 anys	18,8%	Variació anual: 0,8%
Període:	Anual 2024	
Font:	Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.	
Càlcul:	(població > 64 / població total)*100	
Percentatge del grup d' edat sobre la població total.		

Percentatge de població < 16 anys	14,9%	Variació anual: -1,4%
Període:	Anual 2024	
Font:	Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.	
Càlcul:	(població < 16 / població total)*100	
Percentatge del grup d'edat sobre la població total.		

Creixement natural de la població	-143 persones	Variació anual: -30,6%
Període:	Anual 2023	
Font:	INE. Moviment Natural de la Població.	
Càlcul:	N-D	
Diferència entre naixements i defuncions.		

Variació de la població respecte l'any 2000	35,3 persones	Variació anual: 11,1%
Període:	Anual 2024	
Font:	Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.	
Càlcul:	(població últim any - població any 2000) / població any 2000) x 100	
Creixement de la població des de l' any 2000, en termes percentuals.		

Taxa de Natalitat (per mil habitants)	6,7 persones	Variació anual: -7,6%
Període:	Anual 2023	
Font:	Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.	
Càlcul:	(població últim any - població any 2000) / població any 2000) x 100	
Creixement de la població des de l' any 2000, en termes percentuals.		

Dades ràpides i contingut d'indicadors

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 2. MERCAT DE TREBALL.

Mercat de treball	1.489 contractes	Variació anual: -5,6%
Període:	Novembre 2024.	
Font:	Servei Públic Estatal de Treball (SEPE). Dades mensuals.	
Número de contractes registrats en les oficines del SEPE durant el mes. Distribució homes-dones, per sectors i tipus de contracte, grups d'edat.		

Població aturada	5.192 persones	Variació anual: -3,4%
Període:	Desembre 2024.	
Font:	Servei Públic Estatal de Treball (SEPE). Dades mensuals.	
Demandants de treball registrats en les oficines del SEPE durant el mes. Disponible la distribució homes-dones, per sectors i grups d'edat, variació.		

Taxa d'atur	10,3%	Variació anual: -0,9%
Període:	Novembre 2024.	
Font:	Elaboració pròpia sobre la població en edat de treballar. SEPE i INE.	
Càlcul:	(població aturada/població de 16 a 64 anys) x 100	
Percentatge de la població aturada sobre la població en edat de treballar.		

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 3. ESTRUCTURA PRODUCTIVA.

Població empleada	22.672 persones	Variació anual: 5,6%
Període:	Novembre 2024.	
Font:	Tresoreria General de la Seguretat Social.	
Càlcul:	Assalariats + autònoms.	
Afiliacions en alta (llocs de treball), per lloc de treball, existents al final del mes. Per secret estadístic no es proporcionen valors entre 1 i 4. En aquests casos s'estimen i és possible que el total i la suma de les parts difereixen. Disponible per règim d'activitat, per sectors i per règim d'especialització i percentatges (%).		

Població empleada autònoma	5.233 persones	Variació anual: 2,8%
Període:	Novembre 2024.	
Font:	Tresoreria General de la Seguretat Social.	
Afiliacions en alta per compte propi, per lloc de treball, existents al final del mes. Per secret estadístic no es proporcionen valors entre 1 i 4. En aquests casos s'estimen i és possible que el total i la suma de les parts difereixen. Disponible per mesos, sectors i percentatges (%).		

Empreses inscrites (Seguretat Social)	2.775 empreses	Variació anual: 0,3%
Període:	Novembre 2024.	
Font:	Tresoreria General de la Seguretat Social.	
Empreses a la Seguretat Social l'últim dia del mes. Aquestes empreses tenen almenys un treballador en alta laboral. Dades per mesos i per anys (>2022), sectors i percentatges (%).		

Número d'empreses	4.988 empreses	Variació anual: 1,9%
Període:	Anual (>2012). 2024.	
Font:	DIRCE. Directori General d'Empreses.	
Unitat de producció de béns i serveis activa a 1 de gener. L' empresa es comptabilitza al municipi on s' ubica la seua seu. No es mostren valors menors que 4. Recolzament cartogràfic de dades (província). Empreses per cada 1.000 habitants.		

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 4. RENDA I ACTIVITAT ECONÒMICA.

Renda disponible	30.225 €	Variació anual: 5,3%
Període:	Anual (>2015). 2022.	
Font:	Municipis (INE, Distribució de renda de les llars). Espanya (INE, Enquesta de Condicions de Vida).	
Reflecteix la renda neta per llar (renda bruta menys impostos i cotitzacions) i per persona. A nivell nacional, la font és l'Enquesta de Condicions de Vida. La renda s' assigna al municipi de residència de la persona. Publicació de dades amb dos anys de retard. Comparable a nivell provincial i de l'Estat. Recolzament cartogràfic de dades (província).		

Dades ràpides i contingut d'indicadors

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 4. RENDA I ACTIVITAT ECONÒMICA (cont).

Renda disponible mitja decl. IRPF	20.722 €	Variació anual: 4,1%
Període:	Anual (>2014). 2022.	
Font:	Agència Tributaria.	
Mitjana de les declaracions fiscals d' IRPF presentades. Cada declaració pot contenir la renda d' una sola persona o acumular la renda de diverses persones d' una mateixa unitat familiar. Dades disponibles per als municipis de més de 1.000 habitants. Publicació amb dos anys de retard. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Renda bruta mitja disp. decl. IRPF	24.990 €	Variació anual: 4,5%
Període:	Anual (>2014). 2022.	
Font:	Agència Tributaria.	
Mitjana de les declaracions fiscals d' IRPF presentades. Cada declaració pot contenir la renda d' una sola persona o acumular la renda de diverses persones d' una mateixa unitat familiar. Dades disponibles per als municipis de més de 1.000 habitants. Publicació amb dos anys de retard. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Turismes per cada 1.000 habitants	447 turismes	Variació anual: -2,9%
Període:	Anual. 2023.	
Font:	Elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General de Trànsit i de l'INE.	
Els turismes són vehicles que serveixen al transport de persones, el pes de les quals siga inferior als 3.500 Kg.		

Vehicles matriculats	206 matriculacions	Variació anual: 19,8%
Període:	Novembre 2024 (>2004).	
Font:	Direcció General de Trànsit (DGT).	
Número de vehicles amb matrícula registrada en el municipi cada mes.		

Immobles urbans d'ús residencial	53.976 immobles	Variació anual: 0,0%
Període:	Anual 2023.	
Font:	Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Direcció General del Cadastre (DGC).	
Nombre d'unitats urbanes d'ús residencial en sòl urbà. Total i per tipologies d'immoble.		

Transaccions immobiliàries	437 transaccions	Variació anual: 2,8%
Període:	Trimestres (I-IV). (>2005). III T. 2024.	
Font:	Ministeri de Foment.	
Número de transaccions immobiliàries d'habitatges (nous i usats). Reflexa les compravendes d'habitatges elevades a escriptura pública davant notari.		

POBLACIÓ EMPLEADA PER SEVEIS TURÍSTICS: 5. POBL. EMPLEADA SERV. TUR (ídem).

Població empleada pels serveis turístics	4.063 treballadors	Variació anual: 23,3%
Període:	Novembre (2004). Mensual i anuals.	
Font:	Tresoreria General de la Seguretat Social.	

Afiliacions en alta (llocs de treball), per lloc de treball, existents al final del mes (subsector turístic) i percentatges (%). Per secret estadístic no és proporcionen valors entre 1 - 4. En aquests casos és una estimació i és possible que el total i la suma de les parts poden ser diferents.

Els codis de CNAE que s' han pres en consideració han estat els següents:

— 55 Serveis d' allotjament

— 56 Serveis de menjars i begudes

— 79 Activitats d' agències de viatges, operadors turístics, serveis de reserves i activitats relacionades amb aquests

— 90 Activitats de creació, artístiques i espectacles

— 91 Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals

— 93 Activitats esportives, recreatives i d' entreteniment

(Els esdeveniments esportius, culturals, artístics i espectacles (CNAE 90, 91 i 93), poden ser focus d'atracció turística)

Dades ràpides i contingut d'indicadors

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 6. PRESSUPOSTS MUNICIPALS LIQUIDATS.

Ingressos-despeses totals liquidats	132.650.751 €	Variació anual: 12,1%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Ministeri d' Hisenda i Administracions Públiques, Secretaria General de Coordinació Autonòmica i Local.	
Recursos obtinguts per l' Ajuntament durant l'any. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Recaptació per habitant	1.702 €/hab	Variació anual: 9,2%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Elaboració de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i de l'INE.	
Càlcul:	(total ingresos / población total)	
Ingressos totals obtinguts per cada habitant. Les dades mostrades per a la província i per a Espanya s'han calculat amb els valors dels municipis que han presentat la liquidació al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Recursos obtinguts per l' Ajuntament durant l'any. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Pressió fiscal per habitant	719 €/hab	Variació anual: -4,9%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Elaboració de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i de l'INE.	
Càlcul:	((impostos directes + impostos indirectes + taxes) / població total)	
Ingressos obtinguts a partir d' impostos i taxes per cada habitant. Les dades mostrades per a la província i Espanya s'han calculat amb els valors dels municipis que han presentat la liquidació al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Endeutament per habitant	3.341 €/hab	Variació anual: -2,8%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Elaboració de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i de l'INE.	
Càlcul:	(deute viu + / població total)	
Deute viu (amb caixes i bancs) existent per cada habitant. Les dades mostrades per a la província i per a Espanya s'han calculat amb els valors dels municipis que han presentat la liquidació al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

Inversió per habitant	424 €/hab	Variació anual: 23,8%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Elaboració de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i de l'INE.	
Càlcul:	((inversions reals + transferències de capitals)/ població total)	
Despesa per habitant en inversions i transferències de capital. Les dades mostrades per a la província i per a Espanya s'han calculat amb els valors dels municipis que han presentat la liquidació al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Recolzament cartogràfic de les dades (província).		

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 7. SEGURETAT CIUTADANA.

Infraccions penals	1.200 infraccions	Variació anual: 7,0%
Període:	Trimestres (I-IV). (>2015)	
Font:	Ministeri de l'Interior, Sistema Estadístic de Criminalitat.	
Infraccions conegudes, en els municipis de més de 20 mil habitants, per les diferents Forces i Cossos de Seguretat (nacionals, autonòmics i locals), bé per mitjà de denúncia interposada o per actuació policial realitzada. Per tipologies.		

Taxa d'infraccions penals (per mil hab.)	15,4‰	Variació anual: 4,1%
Període:	Anual (2023).	
Font:	Trimestres (I-IV). (>2015).	
Càlcul:	(infraccions penals / població total) x 1.000	
Relació de les infraccions penals per cada 1000 persones. Espanya-Gandia. Per tipologies.		

Dades ràpides i contingut d'indicadors

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 8. ALTRES INDICADORS (TERRITORIALS)

Indicadors territorials-ambientals (var.)	(per determinar PECV-ARGOS)	Variació anual: Per determinar.
Període:	Revisable en funció de cada font.	
Font:	Cartogràfiques, ICV, SIOSE, CORINE, Superficies agrícoles, forestals, litoral, qualitat de la costa, residus, aigua, banderes blaves... Etc.	
Dades estàtiques de base essencialment cartogràfica i/o ambiental disponibles.		

LLISTAT D'INDICADORS AVALUABLES: 9. ALTRES INDICADORS (TURÍSTICS)

Oferta turística municipal i comarcal	Oferta bàsica									
Període:	Anual (2023).									
Font:	Turisme Comunitat Valenciana.									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places	Nº	Places
Nº Hotels	27	5.842	26	5.830	27	6.230	27	6.230	27	6.230
Nº Hostals	4	82	4	82	4	82	4	95	4	95
Nº Pensions	3	44	3	44	3	53	3	53	3	53
Nº Apartaments	2.593	14.235	2.567	14.437	2.605	14.751	2.329	13.234	2.922	16.536
Nº Càmpings	2	1.423	2	1.423	2	1.423	2	1.423	0	1.423
Nº Albergs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Restaurants	360	21.299	363	21.429	363	21.429	363	21.429	pendent	pendent
Cafeteries	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent	pendent
Agencies de Viatges	26		26		28		27		pendent	

Entrades de turistes per mesos	34.545 turistes	Variació anual: -15,9%
Període:	Mensual (octubre 2024).	
Font:	INE, Mesurament del turisme a partir de telèfons mòbils. Estadística experimental.	
Càlcul:	Persones que es desplacen a una destinació fora del lloc de residència (des d'un altre país o des d'una altra província), amb almenys una pernoctació a partir de la posició del telèfon mòbil. Per això es proporcionen destinacions amb més de 30 turistes.	
Càlcul per origen de residència (espanyols i estrangers), procedència en detall, creixement davant l'últim mes (%), evolució per mesos-per anys.		

	2024 (octubre)			2020	2021	2022	2023	2024	
	Total	% mes anterior	% any anterior	294.077	420.027	519.591	574.017	Pendent	
Espanyols	25.498	-59,9	-23,6	265.131	381.597	460.824	496.985	Pendent	
Estrangers	9.047	+11,3	+17,2	28.946	38.430	58.767	77.032	pendent	

Habitatges d'Ús Turístic	Oferta bàsica													
Període:	Anual.													
Font:	Turisme Comunitat Valenciana i plataformes P2P.													
	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	P2P	TCV	P2P	TCV	P2P	TCV	P2P	TCV	P2P	TCV	P2P	TCV	P2P	TCV
VUTS	(p)	2.226	(p)	2.537	(p)	2.539	(p)	2.567	(p)	2.605	(p)	2.329	(p)	2.478

Tendència: Augment Baixada

C/ TOSSAL, 8 - 46702 GANDIA
E-mail: catadreanoguera@uv.es

GEN.2025 Nº 1

OBSERVATORI TERRITORIAL DE GANDIA

NEWSLETTER Nº1

Càtedra de Pensament Territorial
Joan Noguera

En aquest número...

Creixement i l'envelliment: el repte demogràfic a Gandia 14
L'impacte de les crisis en l'ocupació a Gandia 15
Gandia, una ciutat en constant transformació i canvi 16
Fonts i metodologia 19

Creixement i envelliment: el repte demogràfic a Gandia

"Gandia creix fins als 80.095 habitants, però afronta una situació d'envelliment i baixa natalitat"

Gandia compta amb un total de 80.095 habitants (INE, 2024), el que suposa el 43'7 % de la població total de la comarca de La Safor. Des de 1998 fins a l'actualitat, ha experimentat un creixement global amb algunes fluctuacions (Fig. 1).

De fet, entre l'any 1998 i 2009, la població va augmentar un total del 40%, passant d'aproximadament els 57.000 habitants a més dels 80.000. A partir de l'any 2009 i fins al 2018, es va registrar una lleugera disminució de la població. En tot cas, als últims anys, la població ha tornat a créixer moderadament, estabilitzant-se fins als actuals 80.095 habitants.

Els pics de màxima població s'observaren al moment del 2009-2010, just abans de que es començara a veure els primer efectes de la crisi financera i de tipus immobiliari que va projectar-se amb especial virulència al mediterrani occidental i especialment a la Comunitat Valenciana. Fins a aquest moment s'havia produït una forta immigració (19,6%).

L'evolució de l'estructura poblacional permet observar, segons la piràmide de població (Fig. 2), un perfil regressiu. De fet, mostra una base estreta, indicativa d'una baixa natalitat, mentre que la major concentració de població es troba en les franges d'edat adultes.

En 1999 (barres clares), destaquen els grups entre 15 i 40 anys, especialment entre els 20 i 30 anys, indicant una població relativament jove. No obstant això, en 2023 (línies fosques), el predomini s'ha desplaçat cap a les edats entre 40 i 59 anys, reflectint símptomes de relleu generacional.

També s'observa un augment de la població major de 65 anys, amb un pes destacat de les dones a partir dels 70 anys degut a la seua major esperança de vida. L'envelliment progressiu comportarà un increment de la taxa de dependència, el què pot suposar un repte molt important per al sistema econòmic i social als pròxims anys.

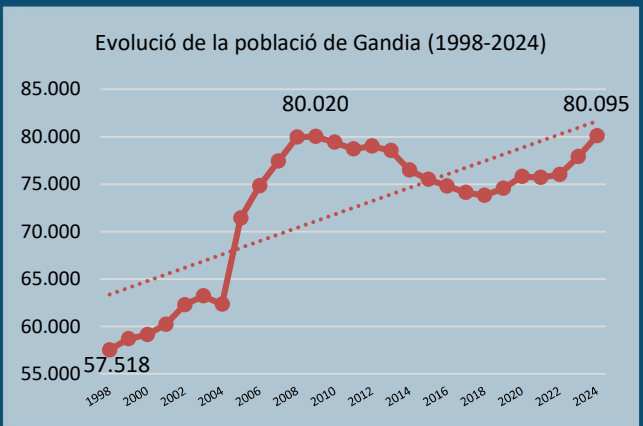

Fig 1. Evolució de la població (2023). Font: Ajuntament.

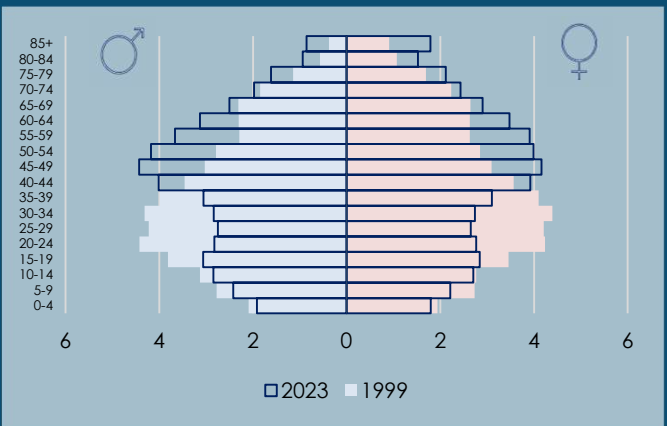

Fig 2. Piràmide de la població (2023). Font: Ajuntament.

L'impacte de les crisis en l'ocupació a Gandia

"L'evolució del mercat laboral i de l'ocupació a la ciutat de Gandia"

Durant el S.XX, l'economia de Gandia ha estat tradicionalment lligada al cultiu de crítics i a les indústries associades. L'any 1950, l'agricultura acumulava prop del 30% de la població ocupada fins l'arribada del turisme als anys seixanta.

Segons les dades del primer trimestre de 2012 i 2024, el sector serveis experimenta un augment constant fins a representar el 60% de l'ocupació total en 2024 (Fig.1), amb un pes particular de l'hostaleria (21,4%), i del comerç (27,8%). La construcció i la indústria, tenen un pes també conjunt destacat (17,3% tant en 2012 com en 2024), mentre que la indústria manufacturera representa el 6,3% de l'ocupació en 2024. L'agricultura ha perdut molt de pes (del 12,07% de 2012 al 3,78% en 2024).

La distribució de l'ocupació reflecteix bretxes de gènere notables. Segons dades del primer trimestre de 2024, les dones de Gandia tenen una presència destacada al sector serveis (53,2% del total d'ocupats en aquest sector), mentre que els homes tenen major presència a la indústria (66,6%), la construcció (86,5%) i l'agricultura (88,9%).

En comparació amb el 2012, les dones han augmentat la seua presència als serveis (27,9% més) i els homes en la construcció (27,5%). En conjunt, la xifra de dones ocupades ha augmentat un 21,6%, 18,1 punts percentuals més que els homes durant el mateix període.

En relació amb l'atur, es comprova l'impacte de les crisis. Entre 2005-2007, l'atur era estable (vora 3.000 persones), però amb la crisi s'assumeix un màxim superior a les 10.000 persones (2013).

La reducció de l'atur s'inicia al 2014, símptoma de recuperació econòmica, si bé la pandèmia del COVID-19 provocà una nova pujada l'any 2020 (quasi 8.000 aturats). Des de 2021, la tendència és de nou descendent. Actualment, la xifra d'octubre de 2024 és de 5.000 persones, un valor semblant al previ a la crisi de 2007. Malgrat la millora de les xifres d'atur, existeixen grups específics de població amb problemes, com són les dones (3.064), les persones entre els 25 i 44 anys (1.667) i els majors de 44 anys (3.024).

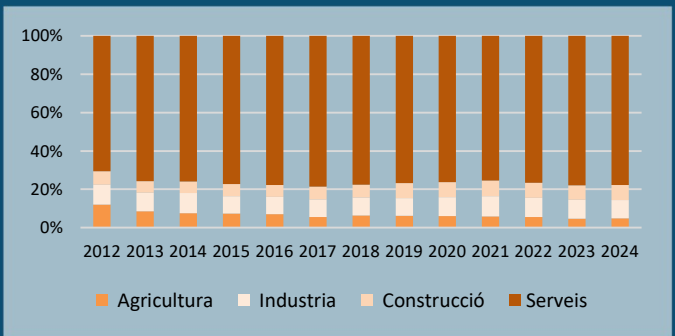

Fig 3. Ocupats per sectors (2023). Font: Ajuntament.

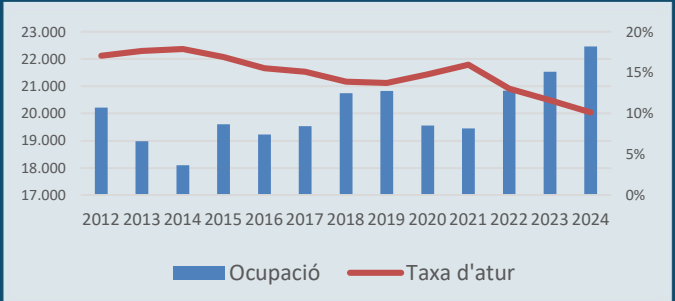

Fig 4. Taxa d'Atur (2023). Font: Ajuntament i Argos.

"Gandia: l'ocupació del territori com a símptoma del seu creixement i desenvolupament econòmic

Mapa d'ocupació del sòl a Espanya corresponent al projecte europeu CORINE Land Cover (CLC), es troba disponible des de l'any 1990 fins al 2018. El projecte CORINE és responsabilitat de l'Agència Europea del Medi Ambient des del 1995. Val a dir que existeixen altres fonts de més precisió escalar com és el Sistema d'Informació sobre l'Ocupació del Sòl (SIOSE), però de moment es desestima aquesta font d'anàlisi per la seua manca de sistematització.

En relació amb les dades disponibles, es comprova com el nucli urbà de Gandia, l'any 1990, tenia un total de 4,79 km2 de sòl completament transformat, per la qual cosa suposa el 7,87% de la superfície dedicada a cobertures artificials.

D'acord amb la font consultada, es tracta dels grans conjunts d'edificacions i les zones verdes artificials amb espais que contenen l'arbratge urbà. També es consideren les làmines d'aigua artificial, les zones viàries i d'aparcament; així com altres construccions o zones destinades a diferents instal·lacions.

De la mateixa manera, un total de 29,27 km2 (el 48% del terme), es dedicaven a cobertures agrícoles, normalment dominades per una citricultura que mica en mica va en retrocés. Com a superfícies de caràcter forestal, es quantificaven un total de 26,41 km2 (43,41%), concentrades fonamentalment al Massís del Montdúver o en la mateixa Serra de la Falconera.

Amb el pas del anys, els mecanismes de transformació i canvi territorials van en augment. D'aquesta manera, a l'any 2018 un total de 7,21 km2 ja estaven transformats i al 2023 n'eren de 10,67 km2 (vora el 17,54% del terme municipal). Així, es pot afirmar que el nucli urbà de Gandia ha duplicat la seua grandària respecte l'any 1990.

De la mateixa manera, es va reduint la superfície agrícola, que a l'any 2023 suposa un total de 19,14km2 (31% del terme). Tanmateix, els espais forestals s'han mantingut estables (si l'any 1990 es comptava amb 26,41 km2, al 2023 es registra una mínima variació de 27,65 km2.

Per tant, el patró d'ocupació del sòl al terme municipal de Gandia és molt clar. La ciutat tendeix a unificar-se amb el Grau i tota la zona de la platja al nord-est, fins arribar al paratge costaner encara sense transformació de l'Auir. El creixement urbà es produeix a càrrec del sòl agrícola, mentre que el forestal a penes ha patit grans canvis (almenys des del punt de vista de la transformació del territori). És molt cridanera la vessant sud coincident amb el polígon terciari i industrial de Benieto, que inclou diferents rondes de transport, així com altres infraestructures vinculades a la mobilitat urbana amb paper comarcal.

Gandia, una ciutat en constant transformació i canvi

L'ÚS DEL SÒL GANDIA 1990

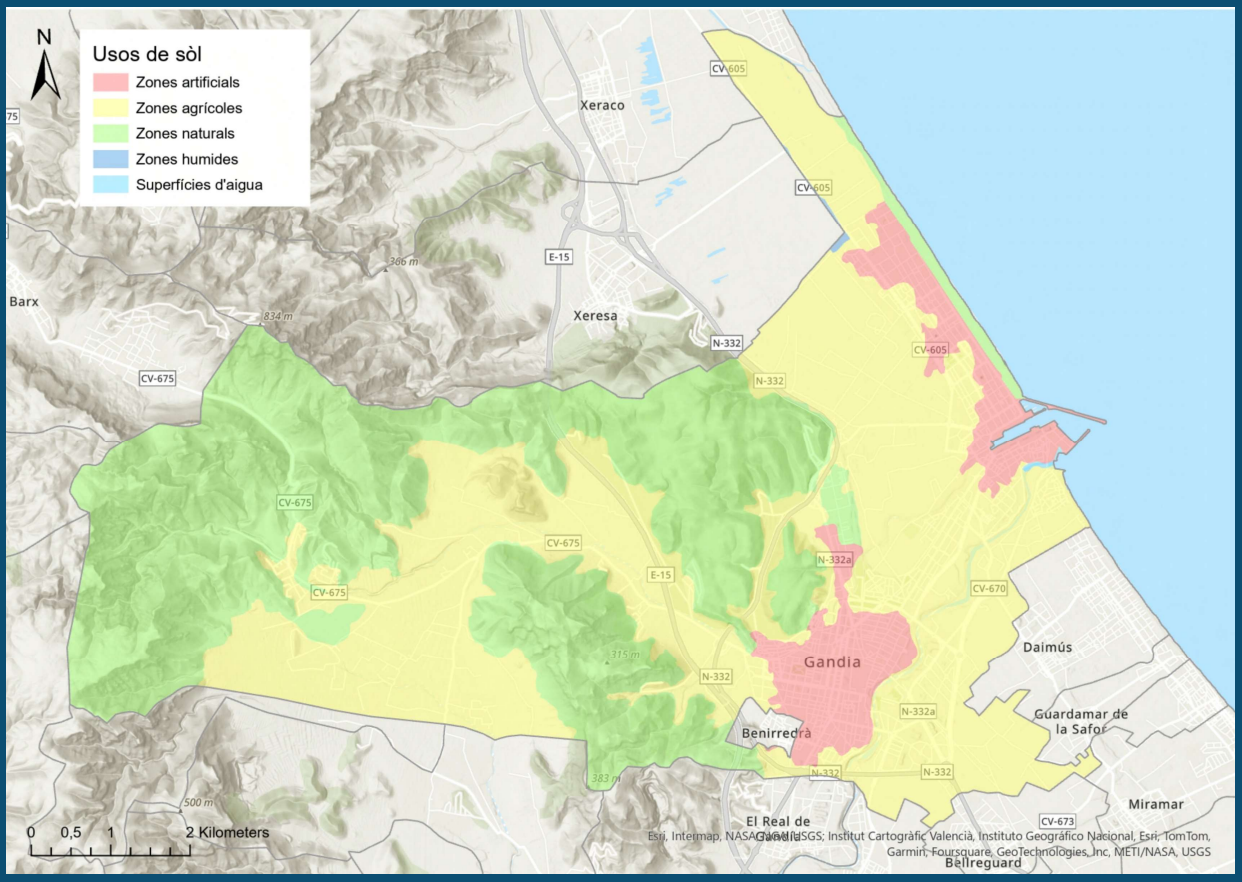

L'ÚS DEL SÒL GANDIA 2018

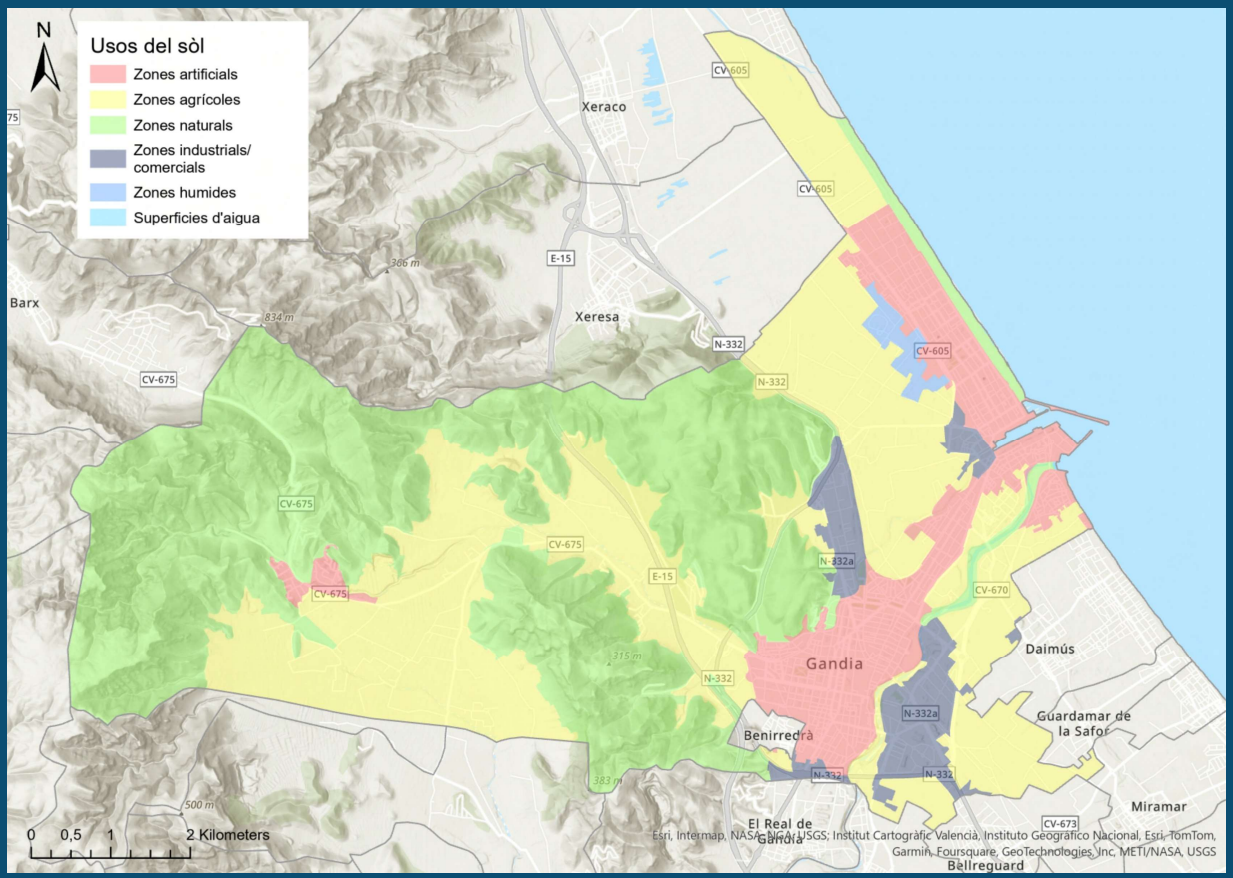

L'ÚS DEL SÒL GANDIA 2023. (COSCV).

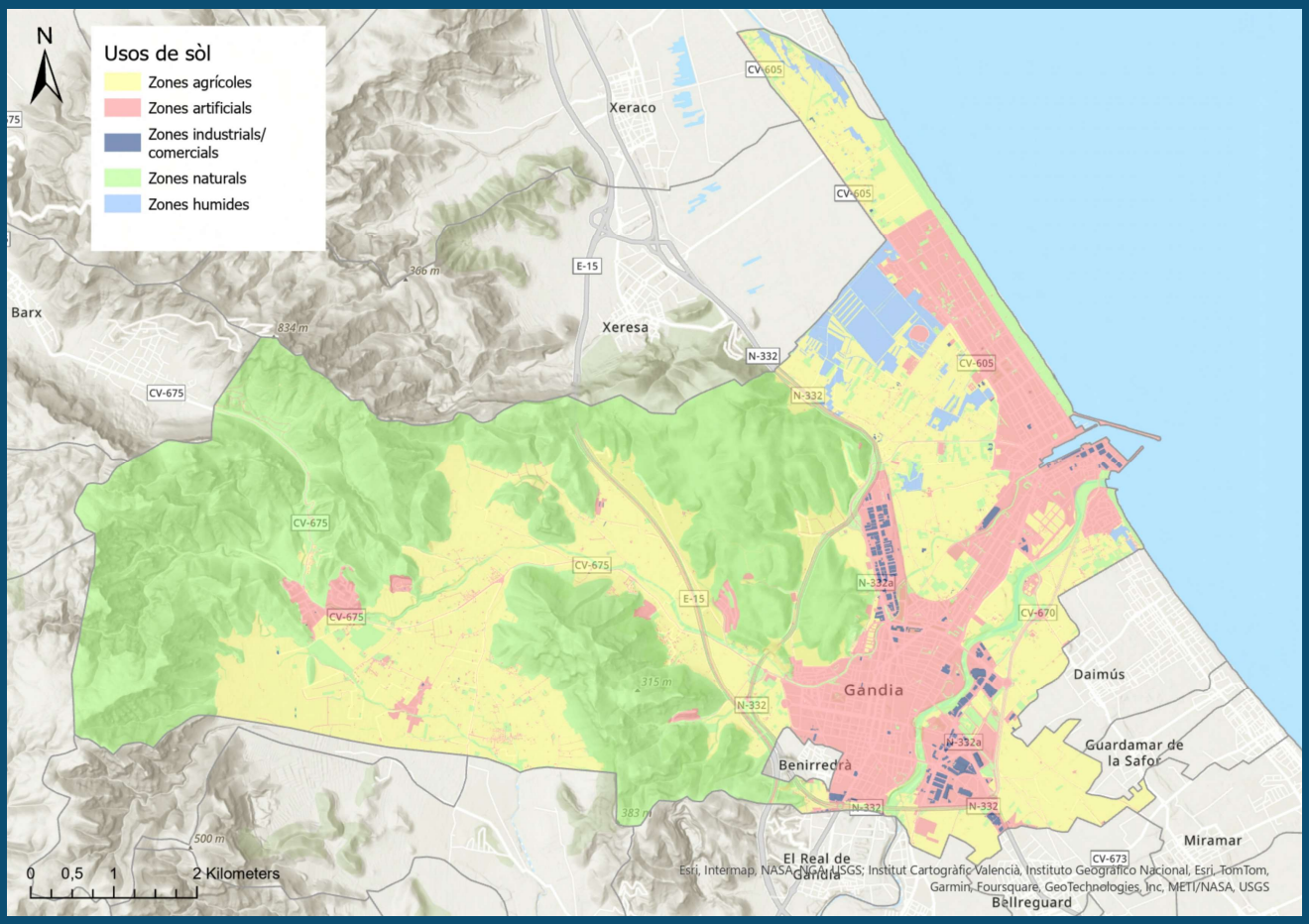

Ús del sòl: CORINE LAND COVER 1990-2018. Cartografia d'ocupació del sòl Valenciana (COSCV). 2023							
		1990	2000	2006	2012	2018	2023
Cobertures artificials	Residencial	4,79	6,17	7,38	6,89	7,28	10,31
	Industrial/ Comercial		1,36	1,70	2,76	2,76	0,57
Cobertures obertes	Agrícola	29,27	27,90	26,27	23,59	22,85	19,14
	Zones naturals	26,41	25,56	25,62	27,29	27,65	29,57
	Zones humides i cobertura d'aigua	0,091	0,091	0,42	0,53	0,52	1,49

FONTS I METODOLOGIA

BLOC D' INDICADORS

- SOCIAL, CULTURAL I ASSITENCIAL
- ECONÒMIC
- AMBIENTAL I TERRITORIAL

TIPUS D' INDICADOR

Desagregació de dades estadístiques d'escala o àmbit local, preferentment comparables, acudint a fonts oficials directes oferides per l' Ajuntament o, si s'escau, per empreses subministradores de determinats serveis.

Incorporació d'estadístiques bàsiques (INE, PECV, Portals/Bancs de dades), representades en forma de taules, gràfics de barres, histogrames, incloent-hi el càlcul elemental de taxes o índexs, quan siga necessari.

Bateria d'indicadors adaptables a models de Pressió-Estat-Resposta (OCDE), Model-Flux-Qualitat (EPA-EAA), a més d'aquells recollits en l'Estudi de Diagnòstic Tècnic de Funcions Urbanes (projecte CIUMED), Agenda 2030 i Nova Agenda Urbana de Nacions Unides. Aquests indicadors serviran de base o de complement en la seua adaptació a altres plans, estudis i diagnòstics ad hoc; tots ells necessaris per a la correcta planificació o gestió municipal i del seu territori.

PERIODICITAT

Anual/Trimestral: Necessitat d'actualització periòdica en funció de la publicació de dades i estadístiques oficials.

NOTES IMPORTANTS

L'equip tècnic (Càtedra de Pensament Territorial Joan Noguera –LOCSUS-IIDL-UV), no es fa responsable de la qualitat d'aquelles dades que no provinguen dels diferents organismes i/o empreses de subministrament de forma oficial. En cas de demostrar-se l'existència de dades manifestament errònies o contradictòries, es procedirà a la seua eliminació i/o correcció en la pròxima sèrie o publicació. Hi ha altres dades d'utilitat estadística municipalitzada que han estat descartades per la seua manca de sistematització. No obstant això, aquest tipus d'informació ha de ser tinguda en consideració per a millorar la interpretació completa de la realitat local de la ciutat de Gandia.

CRÈDITS

DIRECCIÓ: Joan del Alcàzar I Adrián Ferrandis.
COORDINACIÓ TÈCNICA: José Vicente Sánchez (Geògraf).
COL·LABORACIÓ SOCIAL: Enric Sigalat (Sociòleg), Marina Moreno (Dip. Turisme).
COL·LABORACIÓ ECONÒMICA: Néstor Vercher (Economista), Marina Moreno (Dip. Turisme).
COL·LABORACIÓ AMBIENTAL: Mar Riera (Economista), Adrián Ferrandis (geògraf) I Jessica L. Ryan (Geògrafa).

AJUNTAMENT DE GANDIA

MANCOMUNITAT
de Municipis de la SAFOR

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

GANDÍA

UVcàtedrès
Càtedra de
PENSAMENT TERRITORIAL
JOAN NOGUERA

uvgandia

iidl
INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE DESENVOLUPAMENT LOCAL

locsus